

[...]

Jord & Affald
Journalnr. bedes anført ved besvarelse.
J.nr.M 335/05-0015
Ref.: OKI/ULU
Den 12. januar 2006

Miljøstyrelsens afgørelse af klage over Viborg Kommunes påbud af 20. august 2001 om afværgeforanstaltninger efter olieforurening på ejendommen matr. nr. [...] beliggende [...], 8831 Løgstrup

1. Klage til Miljøstyrelsen

Viborg Kommune fremsendte ved brev af 17. januar 2002 en klage indgivet af [...] den 14. september 2001 over kommunens påbud af 20. august 2001 om afhjælpende foranstaltninger på ejendommen [...], 8831 Løgstrup.

2. Miljøstyrelsens afgørelse

Miljøstyrelsen ændrer Viborg Kommunes påbud af 20. august 2001 om afhjælpende foranstaltninger til et undersøgelsespåbud. Se afsnit 7 og 8 for en nærmere redegørelse herfor.

Der er vejledt om eventuel klage over Miljøstyrelsens afgørelse i afsnit 9.

3. Baggrund for sagen

Konstatering af forureningen

Ejeren af ejendommen [...] (herefter ejendommen) konstaterede den 9. august 2001, at der var sket en olieforurening på ejendommen. Forureningen blev anmeldt til Viborg Kommune den 13. august 2001, og kommunen foretog samme dag en besigtigelse af ejendommen. I et udhus på ejendommen er opstillet en 1.200 l fyringsolietank fra 1967 med enstrenget rørføring til oliefyret i ejendommens kælder under køkkenet.

Efter oplysninger fra grundejers søn skyldtes olieforureningen, at kloakentreprenør [...] havde gravet olieledningen over i forbindelse med kloakarbejde i april 2001, og at dette brud ikke var blevet behørigt repareret.

Olieleverandøren foretog en udskiftning af olierøret den 13. august 2001, ligesom der samme dag blev bortgravet 1,3 tons forurenet jord i området ved ledningsbruddet. Det samlede spild blev af grundejers søn vurderet til at være ca. 500 liter fyringsolie.

Viborg Kommune kontaktede den 16. august 2001 [...].

Den 17. august 2001 besigtigede Dansk Miljørådgivning og Oliebranchens Miljøpulje ejendommen.

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen
Strandgade 29
1401 København K
Tlf.: +45 32 66 01 00
Fax: +45 32 66 04 79
Telex: 31209 miljøe dk
CVR-nr.: 25 79 83 76
EAN-nr.: 5798000863002(Drift)
EAN-nr.: 5798000863019(Tilskud)
Mst@mst.dk
www.mst.dk

Samme dag varslede kommunen et påbud om afhjælpende foranstaltninger til tankejeren.

Den 20. august 2001 udstedte Viborg Kommune påbudet som varslet.

Forureningsundersøgelsens resultater

Der blev i ultimo august indgået aftale om oprensning mellem tankejeren og [...], og den 7. september 2001 fremkom Dansk Miljørådgivning A/S på vegne Oliebranchens Miljøpulje med en rapport over forureningsundersøgelserne på ejendommen.

Af rapporten fremgår, at der er konstateret jordforurening med fyringsolie ved ejendommens gårdsplads og græsplæne samt ind mod og under bygningen. Forureningen er beliggende i ca. 2,0-5,0 meters dybde, og der vurderes i alt at være ca. 150-250 tons forurenede jord uden for bygningen, svarende til ca. 45-75 liter olie, og ca. 50-100 tons forurenede jord under bygningen, svarende til ca. 115-235 liter olie.

Af rapportens risikovurdering fremgår, at forureningen ikke vurderes at udgøre en risiko for arealanvendelsen på grunden, idet dybden af forureningen gør, at der ikke er risiko for at komme i kontakt med forurenede jord. Forureningen vurderes endvidere heller ikke at udgøre en risiko for vandindvindingsboringer eller recipienter i området, idet afstanden til nærmeste indvinding og recipient er henholdsvis ca. 1.100 og 970 meter, og fyringsolie vurderes erfaringsmæssigt ikke at udbrede sig mere end højst 100 meter. Med hensyn til indeklimaet viser beregninger, at forureningen muligvis kan medføre en uacceptabel påvirkning af indeklimaet.

Rapporten opstiller 4 mulige afværgelsesløsninger overfor forureningen:

- 1) Støbning af nyt betongulv i kælderen til sikring af indeklimaet. Ved denne løsning fjernes det eksisterende kældergulv og der støbes nyt betongulv med en tykkelse på 25 cm i viktualiekælderen under beboelsen. Ud fra beregninger med JAGG-modellen og måleresultaterne i PL2 vil der med et sådan betongulv opnås en fortyndingsfaktor for benzen på 1.380. Ved en overførsel af denne fortyndingsfaktor til indholdet af totalkulbrinter, vil dette reduceres til at være under Miljøstyrelsens afdampningskriterium. De samlede omkostninger til foranstaltningen vurderes at være ca. kr. 30.000,- eksklusiv moms.
- 2) Opgravning af al forurenede jord uden for bygningen. Med denne afværgelsesløsning oprenses forurenede jord til ca. 5,0 meter under terræn. Udgravningen opfyldes med tilkørt sandfyld, og terrænet reetableres med henholdsvis fliser og græs. Der vil blive udført ventilationsboringer med henblik på passiv ventilation af den efterladte restforurening under bygningen. Ventilationsboringer vil også fremme den biologiske nedbrydning af restforureningen på grund af den ekstra ilttilførsel. Det forudsættes, at der skal opgraves forurenede jord i et ca. 50 m² stort område svarende til i alt ca. 150 - 250 tons jord og ca. 45 - 75 liter fyringsolie. Dermed fjernes 25 - 30 % af den samlede forurening. Efter gravearbejdet udtages der supplerende poreluftmålinger i bygningen, således at det sikres, at restforureningen ikke udgør en risiko for inde-

klimaet i beboelsen. De samlede omkostninger for dette alternativ vurderes at være ca. kr. 275.000 - 325.000,- eksklusiv moms.

- 3) Opgravning af forurenede jord til 3,0 - 3,5 meter under terræn. Løsningen indebærer en opgravning af forurenede jord såvel uden for som under bygningen. Dette forudsætter etablering af et støttefundament til 6 - 7 meters dybde, hvorefter gravearbejdet under bygningen udføres etapevis med håndskovl og undermuring af bærende konstruktioner. Der etableres nyt betongulv i bygningen. Det forudsættes, at der skal opgraves forurenede jord i et ca. 65 m² stort område svarende til ca. 100 - 175 tons jord og 90 - 130 liter fyringsolie. Dermed fjernes 70 - 75 % af den samlede forurening. De samlede udgifter til denne løsningsmodel anslås til at udgøre ca. kr. 450.000 - 550.000,- eksklusiv moms (hvortil kommer udgifter til tegning af forsikring mod sætningsskader). Der skal efter gravearbejdet udføres supplerende poreluftmålinger i bygningen.
- 4) Fuldstændig fjernelse af forureningen. Denne løsningsmodel indebærer etablering af et støttefundament til 8 - 10 meters dybde. Uden for bygningen foretages der som i alternativ 2 en opgravning til 5,0 meter under terræn. Løsningsmodellen indebærer en større risiko for sætningsskader end de øvrige modeller. De samlede omkostninger vurderes at være ca. kr. 800.000 - 900.000,- eksklusiv moms.

Ud fra miljømæssige og økonomiske betragtninger vurderer Dansk Miljørådgivning A/S, at alternativ 1 er tilstrækkelig til at sikre indeklimaet i beboelsen, og selskabet anbefaler derfor denne løsningsmodel.

Præcisering af påbudet

På kommunens foranledning fremsendte Miljøstyrelsen ved telefax af 12. september 2001 [...]s notat om proportionalitetsprincippet i olieforurenings-sager dateret den 30. august 2001 til Viborg Kommune.

Ved brev af 14. september 2001 præciserede kommunen sit tidligere udstedte påbud til tankejeren, idet det blev understreget, at påbudet af 20. august 2001 er givet efter de almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincipper.

[...] udbad sig ved brev samme dag en bekræftelse fra kommunen på, at påbudet af 20. august 2001 skal forstås således, at kommunen ikke vil kræve afværgeforanstaltninger, hvis det ikke er i overensstemmelse med det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip.

I modsat fald vedlagde [...] en klage til Miljøstyrelsen over det udstedte påbud. [...] klagede den 14. september 2001 over kommunens afgørelse.

Miljøstyrelsen sendte den 6. december 2005 et udkast til afgørelse i høring hos sagens parter samt hos Viborg Amt og Embedslægeinstitutionen for Viborg Amt. Styrelsen havde ved fristens udløb den 6. februar 2006 modtaget bemærkninger til udkastet fra grundejeren, Viborg Kommune og [...].

4. Påbudets indhold

Viborg Kommunes påbud af 20. august 2001 har følgende ordlyd:

"Med baggrund i ovenstående skal Viborg Kommune derfor nu påbyde Dem at fjerne den konstaterede forurening og genoprette den hidtidige tilstand.

For at sikre mod indeklimaproblemer og sikre undergrunden imod yderligere forurening ønsker Viborg Kommune, at fjernelsen af forureningen påbegyndes snarest og at oprydningen er afsluttet senest den 15. oktober 2001.

Viborg Kommunes hjemmel til at påbyde ejeren af et oliefyrtårn at fjerne en nyopstået forurening fremgår af Jordforureningslovens § 48."

Kommunens efterfølgende præcisering af påbudet ved brev af 14. september 2001 har bl.a. følgende ordlyd:

"Viborg Kommune skal hermed præcisere, at vort påbud af 20. august 2001 er givet efter de almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincipper."

5. Klagens indhold

[...] klage af 14. september 2001 har følgende indhold:

"[...] skal med henvisning til Lov om forurenede jord § 82 stk. 1 hermed klage over det af Viborg Kommune udstedte påbud af 14. september 2001 til [...],[...], 8831 Løgstrup, idet påbuddet efter [...]s vurdering ikke er i overensstemmelse med de almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincipper."

Ved brev af 1. februar 2002 til Miljøstyrelsen uddybede [...] sin klage af 14. september 2001. Af brevet fremgår det bl.a.:

"Det er [...]s vurdering, at Viborg Kommunes præcisering af påbudet af 20. august kan læses således, at et påbud om "*at fjerne den konstaterede forurening og genoprette den hidtidige tilstand*" er i overensstemmelse med de forvaltningsretlige proportionalitetsprincipper.

Efter [...]s vurdering betyder dette, at Viborg Kommune forlanger en fuldstændig fjernelse af den konstaterede forurening, uanset om denne udgør en miljø- eller sundhedsmæssig risiko.

Dette vil jævnfør Dansk Miljørådgivnings (DMR) rapport af 7. september 2001 afsnit 9.4 medføre at der skal afgraves jord til ca. 5 meter under terræn og etableres støttemur til 8-10 m under terræn til sikring af bygningen under gravearbejdet. Omkostningerne til dette vil overstige 1 million kroner, hvorimod en afværge af de miljø- og sundhedsmæssige risici ved forureningen vil beløbe sig til mindre end 100.000 kroner jævnfør afsnit 9.1 i DMRs rapport.

[...] har med brev af 14. september 2001 bedt Viborg Kommune bekræfte, at Viborg Kommune ikke vil påbyde afværgeforanstaltninger, der ikke er i overensstemmelse med det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip. Viborg Kommune har ikke bekræftet dette, hvorfor [...] har påklaget Viborg Kommunes påbud, da dette ikke ses at være i overensstemmelse med det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip jf. bemærkningerne til § 41 i forslag til Lov om forurennet jord."

6. Parternes yderligere bemærkninger

Viborg Kommunes bemærkninger

Viborg Kommune kommenterede [...]s klage ved brev af 3. april 2002 til Miljøstyrelsen. Af brevet fremgår det bl.a.:

"Viborg Kommune har tidligere givet udtryk for, at påbudet er givet under hensyntagen til det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip.

Det kan desuden anføres, at det er vores opfattelse, at der som udgangspunkt i denne type sager må søges en fuldstændig oprensning.

Som tidligere anført, har Viborg Kommune truffet sin afgørelse under iagttagelse af bl.a. Lovens § 41 (...)

samt bemærkningerne til lovforslaget om forurennet jord, 183 1998/99 af 10/2 1999 (s. 62, spalte 2, om § 41)."

I forbindelse med høring af udkastet til denne afgørelse havde Viborg Kommune følgende kommentarer i e-mail af 2. januar 2006:

- Olieanken var placeret i udhuset og ikke i kælderen som angivet i Miljøstyrelsens udkast til afgørelse.
- Kommunen finder det væsentligt, at oprydningen bliver udført tilstrækkeligt, således at der ikke i haven og på gårdspladsen omkring skadestedet efterlades en restforurening af en sådan art og koncentration, at forureningen kan have en skadelig virkning på mennesker og miljø.
- Kommunen finder, at Miljøstyrelsen bør forholde sig til restforureningen under bræddegulvet i stuen og i resten af den del af boligen, som ikke har nogen kælder, grundet risikoen for forureningsspredning til indeklimaet via gulvet i de dele af boligen, hvor der ikke er kælder.

[...]s bemærkninger

På vegne [...] fremkom advokatfirmaet [...] med yderligere bemærkninger til klagesagen ved brev af 14. maj 2002. Af brevet fremgår det bl.a.:

"I Viborg Kommunes skrivelse til Miljøstyrelsen af den 3. april 2002 anføres, at det er kommunens opfattelse, dels at der i den foreliggende type sager skal gennemføres en fuldstændig oprydning, og dels at det i sagen udstedte påbud er givet efter en konkret vurdering af proportionalitetsprincippet. Det er min og mine mandanters standpunkt, at jordforureningsloven ikke indeholder hjemmel til oprensningspåbud vedrørende forurening, der ikke med den mest

følsomme arealanvendelse kan antages at indebære miljø- eller sundhedsrisici og selv i tilfælde, hvor der kan påvises en mulig miljø- eller sundhedsrisiko, skal der foretages en konkret vurdering af, hvorvidt påviste miljø- eller sundhedsrisici står i et rimeligt forhold til omkostningerne til at afværge den påviste risiko.

Det er endvidere [...]s og mit standpunkt, at den foreliggende korrespondance med Viborg Kommune klart viser, at Viborg Kommune hverken har foretaget en konkret vurdering af, hvilke afværgeforanstaltninger der er nødvendige og tilstrækkelige til at afhjælpe de med forureningen muligt forbundne miljø- eller sundhedsrisici, eller at Viborg Kommune har iagttaget proportionalitetsprincippet - og Viborg Kommune har derudover i det hele tilsidesat begrundelsespligten, jf. forvaltningslovens kapitel 6. (...)

At der ikke med hjemmel i jordforureningslovens § 48 (eller § 41) kan udstedes oprensningspåbud vedrørende en forurening (eller restforurening), der ikke indebærer en miljø- eller sundhedsrisiko selv ved den mest følsomme arealanvendelse, understøttes både af de generelle bemærkninger og de yderligere konkrete bemærkninger til jordforureningslovens § 41. (...)

I den foreliggende sag har Dansk Miljørådgivning gennemført en forureningsundersøgelse, der er afrapporteret den 7. september 2001. Som det fremgår af Dansk Miljørådgivnings risikovurdering, indebærer forureningen ingen risici i forhold til arealanvendelsen eller grundvand. Lægges denne vurdering til grund, vil der følgelig ikke være hjemmel til at påbyde oprensning af jord uden for bygningen.

For så vidt angår forholdene i og under bygningen, fremgår det af risikovurderingen i Dansk Miljørådgivnings rapport, at den mulige risiko for indeklimaet vil kunne elimineres ved etablering af et nyt betongulv i en del af kælderen. Viborg Kommune vil altså gyldigt kunne udstede påbud om etablering af et sådant nyt betongulv, hvilket påbud [...] da også vil være indstillet på at efterkomme. (...)

Viborg Kommune anfører i skrivelsen af den 3. april 2002, at proportionalitetsprincippet er iagttaget. Som ovenfor nævnt er der intet, der indikerer, at Viborg Kommune er uenig med Dansk Miljørådgivning i den i rapporten af den 7. september 2001 anførte risikovurdering, og der er intet i skrivelserne fra Viborg Kommune, der blot indikerer, at kommunen har så meget som overvejet, hvilken miljømæssig gevinst der vil kunne opnås ved at afholde langt over kr. 1 mio. til en fuldstændig oprensning af forureningen. Mine mandater og jeg må følgelig formode, at Viborg Kommune, eventuelt på grund af manglende kendskab til det generelle forvaltningsretlige proportionalitetsprincip, ikke i den foreliggende sag har foretaget en konkret proportionalitetsvurdering.

Der er endvidere ikke grundlag for at antage, at afholdelse af mere end kr. 1 mio. frem for ca. kr. 100.000 vil medføre nogen relevant

miljømæssig gevinst, heller ikke såfremt muligheden for en senere nedrivning af bygningen tages i betragtning. (...)

På ovenstående grundlag er det min og mine mandanters standpunkt, at Viborg Kommunes påbud af den 28. august 2001 er ugyldigt, og at et gyldigt påbud ikke i nærværende sag kan omfatte foranstaltninger udover udskiftning af en del af kældergulvet, således som anbefalet af Dansk Miljørådgivning i rapporten af 7. september 2001."

I forbindelse med høring af udkastet til denne afgørelse havde [...] følgende kommentarer i brev af 2. januar 2006:

- Det vil være teknisk vanskeligt at etablere to borerer inde i selve bygningen, og de to borerer i bygningen foreslås derfor erstattet med to udvendige borerer og, om nødvendigt, nogle skråboringer med en hældningsgrad på 30-60° i 7-8 meters længde til afgrænsning af forurening under huset.

Grundejerens bemærkninger

Grundejer fremkom ved brev 30. december 2005 med bemærkninger til Miljøstyrelsens udkast til afgørelse. Grundejerne ønsker at deres forsikring skal holde dem skadesløse og genoprette tilstanden til før forureningen indtraf. Dette vil ifølge grundejer ikke kunne lade sig gøre hvis ikke der sker fuld genopretning og hvis grunden fortsat skal være kortlagt hos amtet.

7. Miljøstyrelsens bemærkninger

7.1. Regelgrundlaget

Jordforureningslovens påbudsbestemmelser, herunder § 48, bygger på genopretningsprincippet. Genopretningsprincippet indebærer, at forurening som udgangspunkt skal fjernes svarende til situationen før forureningen indtraf, medmindre der foreligger en høj grad af sikkerhed for, en efterladt forurening (restforurening) hverken aktuelt eller i fremtiden indebærer en miljø- eller sundhedsmæssig risiko.

Det er i denne sammenhæng Miljøstyrelsens opfattelse at risiko for miljø og sundhed skal være velundersøgt således, at der kan ske genopretning eller tilsvarende afhjælpende foranstaltninger, der imødegår eventuelle risici for miljø og sundhed. Samtidig er det vigtigt, at fordele og ulemper, herunder omkostningerne, forbundet med de mulige tilsvarende foranstaltninger belyses, således at indsatsen kan fastlægges i overensstemmelse med det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip.

Ved vurderingen af om der foreligger en høj grad af sikkerhed for, at en efterladt forurening hverken aktuelt eller i fremtiden vil udgøre en miljø- eller sundhedsmæssig risiko, skal der tages højde for en eventuel mere følsom arealanvendelse på et senere tidspunkt. Det kan således ikke uden videre lægges til grund, at de fysiske forhold på ejendommen, det vil sige eksisterende befæstelser og bygninger med videre, opretholdes uændrede.

Ved en efterfølgende afgørelse af om en given indsats skal iværksættes for at imødegå konsekvenserne af forureningen eller risiko for forurening, indgår imidlertid en vurdering af eksisterende fysiske forhold på ejendommen, her-

under i hvilket omfang bygninger mv. er af permanent karakter. Som udgangspunkt anses f.eks. huse og offentlige veje for permanente, hvorimod f.eks. garager, carporte, udestuer og redskabsskure ikke kan karakteriseres som permanente.

Miljøstyrelsen kan ved behandlingen af klagesager efter jordforureningslovens § 48 alene tage stilling til argumenter af betydning for miljø og sundhed. Økonomiske argumenter, herunder argumenter om værditab og kortlægning, kan således ikke indgå i Miljøstyrelsens afgørelse.

7.2 Teknisk grundlag

Afgrænsning af forureningen

Jordforureningen er afgrænset af en række boringer, undtagen syd for boring B7 og B9, hvor den kraftige forurening fundet under kældergulvet i boring B11 ikke er afgrænset mod sydøst og sydvest, og kun længere nede mod syd i boring B12 og B14.

Af de 16 udførte boringer er der truffet tegn på sekundært grundvand i 6 boringer (B1, B9, B10, B11, B14 og B15). Ifølge Dansk Miljørådgivnings rapport er der sandsynligvis tale om en lokal vandlomme. Der er imidlertid ikke foretaget nogen egentlig afgrænsning af den i boring B1 fundne grundvandsforurening, bortset fra en vandprøve fra boring B14 syd for B1, hvor der ikke er fundet grundvandsforurening.

Miljøstyrelsen vurderer, at forureningen i jord og terrænnært grundvand ikke er tilstrækkelig afgrænset. Dette gør risikovurderingen usikker, idet forureningsmængden kan vise sig at være betydeligt større end antaget i Dansk Miljørådgivnings rapport.

Risici ved forureningen

Indeklimaet

I Dansk Miljørådgivnings rapport vurderes det, at det ikke kan afvises, at forureningen udgør en risiko for indeklimaet grundet især det høje kulbrinteindhold i poreluften under kælderen. Ved etablering af 25 cm betongulv i kælderen vurderer Dansk Miljørådgivning ved anvendelse af Miljøstyrelsens JAGG-model, at koncentrationen af kulbrinter vil falde til under Miljøstyrelsens afdampningskriterium.

Miljøstyrelsen kan tilslutte sig Dansk Miljørådgivnings vurdering, under forudsætning af at der ikke bliver synlige revner i det nye betongulv, og at forureningens omfang svarer til det skitserede.

Med hensyn til forureningsspredning til indeklimaet via bræddegulvet i den del af boligen, hvor der ikke er kælder, viser Dansk Miljørådgivnings JAGG-beregninger, at forureningsspredningen her vil blive reduceret med en faktor på mellem 435 og 16.700, afhængigt af om jorden regnes som ren sand eller som sandmuld. Den beregnede reduktionsfaktor svarer til et indeklimabidrag for total kulbrinter på mellem 5 µg/m³ og 180 µg/m³. Luftskvalitetskriteriet for afdampningsbidrag til indeklimaet er 100 µg/m³ for total kulbrinter. Jorden fra husets gulv ned til forureningen består i følge boreprofilerne i Dansk Miljørådgivnings rapport overvejende af muldholdigt fyld øverst, efterfulgt af sand.

Miljøstyrelsen vurderer på baggrund af JAGG-beregningerne og jordlagenes beskaffenhed, at det ikke umiddelbart kan afvises, at jordforureningen udgør en risiko for indeklimaet i den del af boligen, hvor der ikke er kælder.

Arealanvendelsen

Idet forureningen er beliggende fra omkring 2,0 meter under terræn, vurderer Dansk Miljørådgivning, at der ikke er nogen umiddelbar risiko for direkte eksponering ved den nuværende eller eventuelle fremtidige arealanvendelser.

Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering grundet dybden af forureningen. Dog kan der være risiko for kortvarig eksponering ved eventuel udgravning til kælder og lignende.

Recipienter

Nærmeste recipient er Hjarbæk Fjord ca. 1,0 km nord for lokaliteten. Miljøstyrelsen vurderer, at grundvandsforureningens omfang og karakter, den store afstand til recipienten og manglen på et sammenhængende sekundært grundvandsmagasin gør, at der kun er en ubetydelig forureningsrisiko for recipienten.

Grundvandet

I Dansk Miljørådgivnings rapport vurderes det, at den nuværende drikkevandsindvinding i området ikke er truet, idet den nærmeste større vandindvinding er beliggende ca. 1,1 km sydvest for lokaliteten, og der ingen enkeltindvindinger er indenfor en radius af 0,5 km. Endvidere strømmer grundvandet i nord-nordøstlig retning mod fjorden, hvorimod den nærmeste større vandindvinding er beliggende sydvest for lokaliteten. Endelig antages gasolieforureninger at have en udbredelse på maksimum 100 m.

Miljøstyrelsen er enig i, at der umiddelbart ikke ser ud til at være nogen konkret risiko for den eksisterende vandindvinding sydvest for lokaliteten grundet afstanden til vandindvindingen og grundvandets strømningsforhold. Men Miljøstyrelsen finder, at forureningen i det terrænnære jord og grundvand ikke er tilstrækkeligt belyst til at kunne vurdere, hvorvidt den udgør en potentiel risiko for grundvandsressourcen i området.

Omkostninger ved fjernelse af forureningen i forhold til risikoen ved denne

Dansk Miljørådgivning har i sin rapport vurderet, at det koster omkring 900.000 kr. at fjerne al forureningen, men at risikoen for indeklimaet vil kunne afværges for 30.000 kr. ved støbning af betongulv i kælderen. Dansk Miljørådgivning vurderer ikke, at forureningen udgør andre farer for miljøet. På baggrund heraf anfører [...], at det vil være i strid med proportionalitetsprincippet at fjerne forureningen.

Miljøstyrelsen bemærker, at omkostningerne til fjernelse af forureningen skal holdes op mod den grad af afhjælpende foranstaltninger, der opnås, herunder særligt reduktionen i nuværende og potentielle risici ved forureningen. I nærværende sag vurderes støbning af et nyt betongulv at kunne eliminere risikoen for indeklimaet, men det kan til gengæld ikke udelukkes, at forureningen udgør en potentiel risiko for grundvandsressourcen, idet grundlaget

for risikovurderingen er utilstrækkeligt. Som følge heraf kan der ikke foretages en fuldstændig proportionalitetsafvejning på det nuværende grundlag.

8. Miljøstyrelsens afgørelse

Viborg Kommune har ved påbud af 20. august 2001 om afhjælpende foranstaltninger efter olieforurening lagt følgende til grund:

- Oliebranchens Miljøpulje har i perioden 17. august til 7. september 2001 gennemført en forureningsundersøgelse. Der er fundet en forurening på ca. 200-350 tons jord med i alt ca. 160-310 liter olie, hvoraf ca. $\frac{3}{4}$ er beliggende under bygningen på grunden.
- Forureningen vurderes at udgøre en risiko for indeklimaet.
- I undersøgelsesrapporten er beskrevet 4 mulige afværgestrategier. Disse omfatter (med overslagspris ekskl. moms i parentes): støbning af nyt betongulv i kælderen (30.000 kr.), opgravning af al forurenede jord uden for bygningen (275.000-325.000 kr.), opgravning af forurenede jord til 3,0-3,5 m u.t. (450.000-550.000 kr.) og fuldstændig fjernelse af forurening (800.000-900.000 kr.). Af disse anbefales udstøbning af et 25 cm tykt betongulv i kælderen til beboelseshuset på grunden.
- Kommunen vurderer, at olieforureningen skal fjernes hurtigst muligt, fordi forureningen udgør en væsentlig risiko for blandt andet indeklimaet.

Miljøstyrelsen vurderer, at udstøbning af et armeret betongulv på 25 cm sandsynligvis vil være tilstrækkelig foranstaltning til at afhjælpe risikoen for forureningspåvirkning af indeklimaet via kælderen. Dette er under forudsætning af, at betongulvet udføres håndværksmæssigt korrekt, herunder at der ikke er synlige revner eller åbne fuger i det færdige gulv. Endvidere er det under forudsætning af, at forureningens udbredelse svarer til det i undersøgelsesrapporten beskrevne.

Til gengæld vurderer Miljøstyrelsen, at det ikke umiddelbart kan afvises, at jordforureningen udgør en risiko for indeklimaet i den del af boligen, hvor der ikke er kælder.

Miljøstyrelsens finder desuden, at forureningen i det terrænnære jord og grundvand ikke er afgrænset, således at den nuværende risikovurdering hviler på et utilstrækkeligt grundlag.

På baggrund heraf ændrer Miljøstyrelsen Viborg Kommunes afgørelse af 20. august 2001 til følgende undersøgelsespåbud, således at ejeren påbydes at:

- 1) Afgrænse forureningen i det terrænnære jord og grundvand. Der gennemføres borearbejde til afgrænsning af den allerede fundne forurening. Dette skal ske ved udførelse af mindst 3 borer, som placeres umiddelbart sydøst, sydvest og syd for boring B11. De 2 borer syd og sydvest for boring B11 vil såvidt muligt skulle placeres inde i bygningen. Alternativt kan der i stedet for de to indendørs borer udføres skråboringer ind under huset, således at forureningen under huset afgrænses i sydlig og sydvestlig retning. Boringerne udføres til minimum 6,0 m u.t., og hvis der træffes forurening i en boring, skal boringen derudover som minimum føres ned til 1 meter under bund af forureningen. Boringerne filtersættes, hvis der træffes vandførende lag. Fra hver boring udvælges

mindst en jordprøve til kemisk analyse for oliekomponenter, og fra alle filtersatte boringer udtages desuden en vandprøve til analyse for oliekomponenter. Endvidere nivelleres og pejles alle filtersatte boringer. Der udføres desuden i alt 4 poreluftmålinger fra to forskellige prøvesteder under gulvet i den del af huset, hvor der ikke er kælder. Prøvestederne placeres tættest muligt ovenover det forurenede område. Der udføres to målinger på to forskellige tidspunkter pr. prøvested. Målingerne bør så vidt muligt udføres i lavtryksperioder.

- 2) Udarbejde en risikovurdering for forureningen. Risikovurderingen skal være underbygget af konkrete data og beregninger, og den skal tage hensyn nuværende og potentielle risici for indeklima, arealanvendelse, grundvandsressource og recipienter.
- 3) Hvis risikovurderingen viser, at forureningen kan medføre miljø- eller sundhedsmæssig risiko, skal der tillige udarbejdes forslag til afhjælpende foranstaltninger herfor, inklusive prisoverslag.

Undersøgelse og risikovurdering samt eventuelt forslag til afhjælpende foranstaltninger sendes til godkendelse hos kommunen senest 8 uger efter meddelelse af dette påbud. På baggrund af undersøgelsen og en konkret risikovurdering vurderer kommunen, om der skal udstedes påbud om hel eller delvis oprensning af forureningen eller andre afhjælpende foranstaltninger, der kan eliminere den risiko, forureningen måtte udgøre.

For tilrettelæggelse og udførelse af undersøgelse og afhjælpende foranstaltninger henvises til Miljøstyrelsens vejledninger 6, 7, 11 og 13 fra 1998.

9. Klagevejledning

Miljøstyrelsens afgørelse kan efter jordforureningslovens § 83 påklages til Miljøklagenævnet. Miljøklagenævnet er klagemyndighed for større eller principielle afgørelser efter Jordforureningslovens kapitel 5, herunder blandt andet § 48. Miljøklagenævnet afgør selv, om sagen er "større eller principiel".

Hvis De ønsker at klage, skal klagen indsendes til Miljøklagenævnet, jf. jordforureningslovens § 84, stk. 1. Klageberettiget er afgørelsens adressat. Det er herudover også enhver, der har en individuel og væsentlig interesse i sagens udfald. Afgørelsen kan endvidere påklages af embedslægeinstitutionen, amtsrådet samt den myndighed, der har truffet afgørelsen i 1. instans, jf. jordforureningslovens § 84, stk. 2, jf. § 82.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag, jf. jordforureningslovens § 85, stk. 1, jf. § 81, stk. 1 og 2. Klagefristen udløber i denne sag således den 10. februar 2006.

En klage over et påbud har opsættende virkning, medmindre nævnet træffer afgørelse om andet, jf. jordforureningslovens § 85, stk. 2. Dette betyder, at såfremt afgørelsen påklages til Miljøklagenævnet skal påbuddet ikke efterkommes førend Miljøklagenævnet har afgjort sagen.

Miljøklagenævnet har følgende adresse:

Miljøklagenævnet
Frederiksborggade 15, 4.
1360 København K

Et søgsmål til prøvelse af denne afgørelse ved domstolene skal være anlagt inden 12 måneder efter at afgørelsen er meddelt jf. jordforureningslovens § 87, stk. 1.

Med venlig hilsen

Palle Boeck
Kontorchef

Ole Kiilerich

Kopi af denne afgørelse er sendt til:

[...]

[...]

Viborg Kommune, Teknisk Forvaltning, Sct. Mogens Gade 3, 8800 Viborg,
Att. Poul Blicher Hansen,
Viborg Amt, Amtsgården, Skottenborg 26, 8800 Viborg,
Embedslægeinstitutionen for Viborg Amt, Ll. Sct. Mikkel's Gade 4, 1. sal,
8800 Viborg.